

An de liende

is een elektrisch Stellingwarfs maandblad
van de stichting Stellingwerfs Eigen (sSe)

Oplage: 616 e-adressen
2de jaorgaank, nummer 6
Daatum: 1 juni 2007

Redaktie: Frank de Vries
Piet Bult

Aemels: info@stellingwerfs-eigen.nl
Webstee: www.stellingwerfs-eigen.nl
(Hier vien ie ok et archief van An de liende.)

ISSN : 1872-4108
NUR : 525
SSE : 0706

Verantwoordelikhied m.b.t. et copy- en auteursrecht van instuurd wark ligt bi'j de instuurder.
Copy- en auteursrecht van instuurd wark bin en blieden van de oorspronkelike maeker.
De redaktie/uitgever nemt gien verantwoordelikhied veur inzunnen wark!
Et deursturen van dit blad mag alliend zonder veraandering.
Kiek op de laeste bladziende veur meer spulriegels.

De inhoud van disse maand:

• Van de redaktie	3
• Agenda +	4
• Dri'jekont	5
• Kotte reakties	6
• Streektaelkonfereensie	7
• De veurzitter	9
• Twieduzendzeuven	10
• Wussen jim dat...	11
• SMS-literetuurpries	11
• Een parel in Gods ogen	12
• Taeltuun	14
• Zomerzunne (1)	15
• Dichtwark	17
• Deurdaenkerties	18
• Een eigenaordig virus	19
• Kotte fulieton	20
• Winterreize	21
• De Stellingwarver Biebel	22
• Stelling van de maand	23

Goeie vekaansie...

Tegen volk dat van doel is om vere vekaansiereizen te maeken zowwe zeggen willen: kom mar gauw weeromme naor de Stellingwarven want laot et overal mooier wezen, d'r gaot niks boven thuis...!

Van de redaktie

In de Liwwadder kraante (22/5) Klunderde Karst een klein stokkien verslag van de 'ledevergedering' (?) van de sSr. D'r was op die vergeerdering ommedaenken west over een peer inzunnen stokkies van twie rebelse Stellingwarvers in de LC van een week of wat leden. Et bestuur van de sSr hadde allemachtig heur best daon om deur ok een inzunnen stok naor de grote kraante te schrijven, wat tegengas te geven. Om ien of aandere ondudelijke reden was dat allemaole wat in 't waeter valen: "... bi'j hoge en bi'j lege bezweerde et bestuur oons dat ze et wel verstuurd hadden, mar dat et misgaon was...". Graeg stellen we in dit blad alle ruimte beschikber die et bestuur van de sSr neudig het om et inzunnen wark asnog te plaetsen. Ok aandere meensken as bestuursleden gee'we graeg dezelde ruimte. Wie wet, kan et nog een hiele diskussie wodden, dat we zeggen ok drekt mar toe dawwe diskeer ok gien gebruik maeken zullen van oons recht deur et riegeltien: "Diskussie sleuten" te bruken. Karst Klunderde oons trouwens ok nog een betien ni'jsgierig mit zien opmarking: "Mi'j donkt d'r wodden wel argere dingen zegd over de sSr, mar veural docht..."

Op vri'jdag 25/5 was d'r een "grote internationaole streektaelkonfereensie" in Noordwoolde op touw zet deur de sSr. Piet van de redaktie van dit blad het him opofferd en het daor de hiele dag zitten te luusteren en te schrijven. Zien verslag mit een persoonlijke konklusie van die dag in dit blad.

We leverden al een peer keer een gedicht of bi'j de redaktie van Tekst-TV van Radio Stellingwerf Centraal. Wi'j maeken een veurselektie en RWC beslist mar aj' een gedicht van ongeveer 10 riegels in et Stellingwarfs 'An de liende' hangen, dan maek ie al een grote kaans om dat weeromme lezen te kunnen op je tillevisie thuus. Aj' teminste wat in de buurt wonen. We overleggen eerst wel even aj' eins wel zo beroemd wodden willen vanzels...

Uut Oostende (B) kree'we goeie berichten. Veurig jaor wawwe d'r bi'j doe d'r een ni'j woordeboek van et Oostendes dialekt verscheen. Daor wodde doe ok ankondigd dat d'r een album van Kuifje in datzelve dialekt kommen zol. "D'aveteurn van Kuiftsje Het doenker éjland" (Zwarte Rotsen) is veurige weke verschenen. Zie veerderop in dit blad een verslag-gien van de feestelikheden in Oostende.

Vrouw Bakker van oonze kotte fulieton krigt disse keer al haost wat konkereensie uut Gieterm (Giethoorn in noordwest-Overiessel) mit et verhael 'Zomerzonne', een verhael in twie dielen. Hoewel et hier en daor al wat komkommertied begint te wodden gaon wi'j toch mar stiekempies wat deur. Krek as oonze vrunden in de kop van Overiessel, want daor is veurige weke krek et ni'je zoemer-nommer van Kopstôkken uitkommen mit alderhaande gedichten en verhaelen in de streektael van noordwest-Overiessel. Kiek ok mar es op www.kopstokken.nl

Now de vekaansiecenten binnen binnen hej'm misschien wel aandere plannen mar we moe'n je toch anraoden om dit blad mar weer wat deur te snuuien. D'r zit altied wel wat veur je bi'j en aj' ok wel es wat schrijven willen... stuur et op en ie staon d'r de aandere keer ok in...

Mit een vrunderlike groet,
Frank en Piet

Agenda

Vanof 9 juni start de tentoonstelling 'Kuifje en Hergé aan zee' in de Venetiaanse Gaanderijen in Oostende (België). Hier wodt utpakt mit originele tekenings en weerdevolle museumstukken van Hergé. Liekewel de lotgevallen van Kuifje as die van zien schepper Hergé wodden in et locht zet. (zie hieronder veur meer infermaosie)

Op zundagmorgen **10 juni** van 11:00 tot 12:00 ure is d'r weer een Huus & Hiem uut de studio van RWC uut Noordwoolde. De gaast van de prissentatoers Paul Hensen en Henk de Vries is disse keer Klaas van Weperen uut Wolvege. Gien onbekende in de Stellingwarfse schrieveri'je. Jaorenlange veurzitter van et bestuur van de Schrieversronte west en now ok al weer mennig jaor heufd van de jaorlikse sutelaktie van de sSr.

Kuifje in Oostende...

In An de liende 06-10 hawwe een reis- en prissentaoesieverslag over de prissentaoesie (voorstelling) van et onvolprezen Oostends Woordeboek van oonze goeie kunde Roland Desnerck. Veurige weke hadden ze feest, 'Oostende voor Anker' in de 'Koningin der badsteden' en et is dit jaor krek 100 jaor leden dat Hergé (schoelnaeme van Georges Remi) geboren wodde. Dat bleek een goeie gelegenhied om een ni'j warkstok van Roland te prissentaren: "*Het doenker éjland*" (De Zwarte Rotsen), een Kuifje-album in et prachtige dialekt van Oostende. Kuifje springt in dit verhael op de 'maalboot' (mail- of postboot) van Oostende naor Dover (E) om an een Schots aeventura te beginnen. Et album "*Het doenker éjland*" is in een prachtig luxe uutvoering maekt en wodt alderdeegst 'wereldwied' utbrocht op anstaonde 9 juni.

Et is - neffens de vertaeler - ok veur him een hiele ni'je beleving dat et bi'j disse utgifte niet alliend om taelliefhebbers gaot mar ok nog es om Kuifje-liefhebbers. Van disse vertaeling bin onderdehaand dan ok al duzenden albums onderwegens naor verschillende lanen waaronder Frankriek en Nederland.

Kuifje wodde eerder al in 77 taelen en dialekten vertaeld. Over disse vertaeling: "*Roland Desnercks immense interesse voor het verschijnsel taal en heemkunde maakt van hem een spiritueel verteller met een gezonde portie humor. In 1987 kreeg hij als allereerste de prijs van de Cultuurraad van de stad Oostende, enkele jaren later de prijs Het Gulden Spoor.*"

Zomar...

Et gebeurt je soms zomar, d'r stop een bus vol meensken bi'j je veur 't huus mit de vraoge aj' mar even een gedichien in de bus veurdregen willen. Dat doe'j' graeg vanzels, dat doe'j' altied. Wat zo'j' dan niet graeg een mikrefoontien achterlaoten in zoe'n bus. Gewoon om es te heuren wat ze d'r now warkelik van vunnen...

Et gebeurt je soms zomar, as kloften meensken an 't kuieren slaon en hebben hoolderd op de taelgreens. Aj' ok even kommen kunnen en uutstokken willen wat et is, wie et maekt het en waaromme. Dat doe'j' graeg vanzels, dat doe'j' altied. Wat is et dan jammer dat zo'k volk niet mit een bus reizigt want dan haj' mooi een mikrefoontien achterlaoten kund. Gewoon om es te heuren wat ze d'r now warkelik van vunnen...

Dri'jekont

In de L.C. van zaterdag 19 mei 2007 staat een artikel over Gabriele Pauli een Duitse vrouw die in de politiek zich in ware slangenuil probeert staande te houden. Het is één smeerbende in de Duitse politiek. Maar zou het in de Nederlandse politiek niet hetzelfde zijn?

De eerste zondag in mei is mijn jongste nichtje gedoopt in de Westerkerk in Amsterdam. Aan de ene kant kan ik het begrijpen dat je geen foto's mag maken tijdens de dienst. Flits hier, flits daar en druk geloop heen en weer. Erg onrustig. Schijnbaar "berust" iedereen hierin, want er is géén één iemand die graag foto's van de doop van hun kinderen wil hebben. Maar aan de andere kant begrijp ik het niet dat zoiets in een stad van formaat als Amsterdam niet mag. Een stad waar alles kan en mag.....

De wrotter moet je niet verbieden om foto's te maken, want dan doet die het toch en ik heb een paar mooie foto's van de doop gemaakt.

Het ene na het andere bedrijf veegt er personeel uit, omdat die te duur zijn. Voormalige werknemers worden "zoet" gehouden met een sociaal plan wat totaal niets voorstelt. Eenmaal werkloos altijd werkloos. Dat geldt zeker voor mensen die ouder zijn dan 45 jaar. Die komen sowieso nooit meer aan het werk. Over enkele jaren kent Nederland geen één groot bedrijf meer, want die zijn allemaal naar lage loonlanden verkast.

De Nederlandse televisie is deze week (week van 20 tot en met 26 mei) begonnen met de mega uitzending van alle regio zeep series. Elke werkdag zenden ze één aflevering uit van RTV-Oost "Van jonge leu en oale grond". De eerste serie bestaat uit 30 afleveringen en de tweede serie uit 24 afleveringen. De derde serie zal deze zomer worden opgenomen en zal weer uit 24 afleveringen bestaan.

Daarna komt Omrop Fryslân aan de beurt met "Baas boppe baas". Deze zeep serie bestaat uit losse afleveringen en ik weet niet hoeveel er precies gemaakt zijn.

Daarna zal de zeep serie "De hemelpaort" van L1 (Omroep Limburg) wel aan de beurt zijn. Dit is net als "Van jonge leu en oale grond" een vervolg serie. Hoeveel series en afleveringen er gemaakt zijn, weet ik niet.

De grootste ergernis van internet is de zogenaamde "spam"; reclame via e-mail. Bergen en bergen van die rotzooi vervuilen de meeste e-mail postbussen. Bijna altijd in het Engels en uit het buitenland afkomstig en daarom erg moeilijk tegen te gaan. Er wordt voornamelijk viagra aangeboden of iedere man potentie problemen heeft.

Zolang er maar één iemand op zo'n spam bericht reageert, blijft deze rotzooi komen, want er schijnt enorm aan verdiend te worden. Ik noem dit uiterst vervelende "rand"verschijnselen die de makers van internet niet voorzien hebben. Zo borrelen er nog een paar van die uiterst vervelende "rand"verschijnselen op.

Iemand op internet- ten onrechte- zwart maken. Je kunt iemand op internet finaal de grond in boren en diegene kan zich- bijna- niet verweren.

Internet is één grote anarchie. Bij een heleboel mensen is internet het medium om onbepert- en meestal anoniem- te keer te gaan. Er wordt gevloekt, gescholden en alle fatsoensnormen en waarden worden daarbij overboord gezet. Niets is te gek. Er zijn mensen die volledig "los" geslagen zijn en niemand zegt of durft hier iets van te zeggen. Niets wordt gecontroleerd domweg omdat niets meer te controleren is.

Internet is één grote brij wat z'n eigen gang gaat en waar niemand meer de controle over heeft.

De wrotter

Kotte reakties

Herodes leefde van 73 voor Chr. tot 4 voor Chr.

In 37 voor Chr. benoemde de Senaat in Rome hem tot koning van Juda. (...)

Na de geboorte van Jezus liet hij alle kinderen in Bethlehem doden, nadat hij geruchten had gehoord dat een nieuwe 'koning der Joden' was geboren.

Van et stok 'Wie veur 1978 geboren is...' van Walgvoegel van de veurige maond bleken ok al versies te bestaon in o.e. et Platt-Duuts en et Kuuks. Neffens de webstee van de EO bin d'r biebelvertaelings in 414 taelen. D'r is dan ok nog genoeg wark te doen veur aandere Walgvoegels.

Krentiesbrij en brune suker; wie dat zeggen kan is gien asielzucker.

Veur de eerstvolgende Vertaelersdag in Lievelede moe'we o.e. Gezang 401 "Een vaste burcht..." in et Stellingwarfs vertaelen. Is die toevallig al in et Stellingwarfs bekend resp. veurhanen...?

Wi'j willen ok wel es lui doen...

Téégeliggers (uut de serie: *D'n ouwerdom kumt mi gebreke!*)

'Nen ouwere mins uut 't dorp réjdt op de snelwég as zien tillefoon rinkelt.

Zien vrouw is án de léjn, die 'm dringend waarschowt: "Herman, ik heur krek op 't nêéjs det 'r op de snelweg, waor géj op zit, 'nen auto téggen 't verkeër inréjdt. Kiek dus mar goed uut!"

"Nou", zét Herman, " 't Is nie énnen auto.... 't zien d'r wel honderd!"

SMS literetuurpries...

De eerste Nederlandse Literatuurprijs voor een bericht in SMS-taal is uitgereikt aan de 15-jarige Nikki Allers uit Haelen. In de categorie smoesjes won de 15-jarige met het smsje:

„b&iw! srroy dak 2L8 b&: b& mt mn nwe gbrde trui Rgns 8ter blyvn Hkn: mst ds 1st nr Oma, om 'm te ltn mkn!".

Veur wie dit - krek as wi'j - ok niet in ienkeer lezen en begriepen kunnen staot et stokkien veerderop in dit blad mit de SMS-tekst vertaald in 't Nederlaans.

Bron: i-Telegraaf (27/5/2007)

Moppien...

Een Stellingwarver komt op de Rabo-Baank in Oosterwoolde.

- Ik wil graeg een hiele protte geld opnemen
- Now dat kuwwe bekieken. Hoevule haj' neudig en waarveur?
- Now ik wil 51 percent van de andielen ABN kopen, want ik hebbe heurd mit ABN kom ie veerder.

Streektaalkonferensie...

Lao'k mar mit de deure in huus valen: ik vun et een flinterdunne konfereensie die ankondigd was as 'een grote internationale streektaalconferentie'. Dat lag trouwens niet zo zeer an de meensken die as d'r wel weren, mar meer an al et volk dat d'r niet was. De organisaosie - deur de sSr - was tip-top veur mekeer, daor het et dan ok grif niet an legen. De inleiding mit een woord van welkom van de lange zit wodde hullen deur de dagveurzitter dr. Piet Hemminga van de Fryske Akedemie uut Liwwadden. Hi'j zette ok drekt een betien de toon deur een link tussen streektael en poletiek te leggen.

As eerste van de hiele riegel sprekers (15!) kwam perf. Hermann Niebaum van de Rieks Universiteit van Grunningen (RUG) an 't woord. Hi'j schilderde de oftaekeling van de Fakulteit Letteren an de RUG, waor et Nedersaksisch toe heurt (/heerde?). Et ienige waor as now eins nog an warkt wodde was et maeken van een Haandboek Nedersaksisch. Dat Haandboek zal dit jaor zien beslag nog kriegen en in boekvorm verschienen.

Perf. Roeland van Hout van de Radboud Universiteit uut Nijmegen dee oons kondschop dat et Ministerie van Binnenlaanse Zaeken de gegevens van de Regiotaelen kotleden hielemaole van heur webstee ofhaeld het. Hi'j gaf an dat de politiek in et algemien een groot onderscheid maekt tussen et aktief anvieteren van et formele bruken van de heufdtael in Nederlaand en et passieve toestaon van streektaelen in et informele circuit. Hier en daor benaodrokte Van Hout wat tegenstellings in et taellaandschop zoas o.e. et Meertens Instituut versus bi'jglieks de Taelunie. Mit et veurbeeld van et deur de jongen hiel vlogge anleren kunnen van bi'jglieks SMS-tael gaf hi'j an dat meertaelighied niet beslist achterstaand in de haand hoeft te warken. Veerder pleitte Van Hout veur een betere bundeling van krachten van alle streektaelfunktionarissen. Dat zol uutmonden (moeten) in een dudeliker kontakt tussen streektaelinstituten en de overhied.

Vrouw Maria Ganter uut Aurich-Walle (Dld.) kon - nao heur toezegging onder veurbehoold - disse dag beslist niet kommen mar hadde zels veur een vervangster zorgt. Jammer, op et alderlaeste mement mos die ok ofzeggen. Hierdeur wodde et pergramme een betien veraanderd zodat et de beurt was an oons eigen dr. Henk Bloemhoff.

Kotleden weren d'r wat meensken in Oosterwoolde op straote vraogd hoe slim ze et vienen zollen as et Stellingwarfs niet meer bestaon zol. Bloemhoff haelde een citaot as bescheid op die vraoge uut de lekaole kraante an "ik kan d'r niet van wakker liggen". Hi'j schilderde et ontstaon, bestaon en toekomst van de Stellingwarver Schrieversronte. Mit omhael van woorden legde Bloemhoff de hieltied et ballegien (toch weer) wat bi'j de overhied, m.n. ok bi'j de Gemiente(n) en de Perveensie. De poletiek zol him meer inzetten moeten veur et behoold en et anvieteren van de streektaelen.

Uut Grunningen was een ofveerdiging van drie vrouwluden die oons iene veur iene uutstokten hoe as daor mit de meugelikheden en onmeugelikheden m.b.t. de streektael ommegeon wodt in et onderwies veur volwassenen en in et Studiehuus. Vrouw Riemke Bakker van de stichting Grunniger toal uut Bedum, vrouw Ina Bieze van et Aletta Jacobscollege van Hoogezaand en vrouw Ingrid Drent van de Schoelegemienichop Singellaand in Drachten gavven een schets van de bestaonde sitewaosie, de meugelikheden die zi'j zaggen o.e. mit et projekt 'De Blauwestad' in et VWO en vertelden over de methodiek in et onderwies.

Mit as motto 'De Tokunft vun dat Plattdüütsche: Wat deit de Staat - wat maakt de Verwaltung?' hul dr. Reinhard Goltz van et Institut för Nedderdüütsch Spraak uut Bremen een mit vuur brocht betoog. In zien verhael ok wat een tendens dat et veural van de poletiek kommen moet mit een uutleg van aktiviteiten in de verschillende Deelstaoten in Noord-Duutslaand. Dat de veurzitter morgens mit opzet de dag begonnen was in et Nederlaans en niet in zien memmetael et Frysk, bleek achterof een goeie zet want hoewel herr doctor Goltz goed nao te kommen was gongen d'r (bi'j mi'j) toch hiel wat details verleuren in zien veurdracht 'op platt'.

Uut België kwammen drs. Belemans van et Vlaams Centrum voor Volkscultuur en vrouw Vic de Tier van de stichting Cultureel Erfgoed Zeeland van de Universiteit van Gent an et woord. In disse beide verhaelen wodde o.e. et verbaand uutstokt tussen bi'jglieks de eigen (grond)wet en de meugelikheden die dan overblijven veur et officieel maeken en bruken van de streektaelen. In Frankriek laoten Artikel iene en twieje van de Grondwet hielemaole gien ruimte veur aandere taelen as et standard Fraans. In België is et krek andersomme, de vri'jhied van taelgebruuk, die et ofdwingen van erkenning van streektaelen in de weg staot. Van disse beide sprekers kwam de 'tip' om de streektaelen niet onder deel III van et Haandvest veur minderhiedstaelen zien te kriegen mar om te bekieken as et niet makkeliker wezen zol om et erkend te kriegen onder de noemer van (immaterieel) kultureel erfgoed.

As laeste spreker kwam Eelke Goodijk van et Taalsintrum Fryslân, et Cedin uut Liwwadden an 't woord. Hi'j stokte de verbaanden uut tussen leren en meertaelighied. Neffens him was et grootbrengen in meer as iene tael alliend mar veurdeel veur laeter. Gelokkig wodde Goodijk anvuld deur perf. Van Hout mit et verbeteren van de stelling dat et 'alliend mar veurdeel' oplevert. Neffens Van Hout mos dat 'meertaelig hoeft niet in et naodeel te warken' wezen. Dat et alliend mar veurdeel oplevert was een niet bewezen veronderstelling.

Nao de thee gong een forum mit vrouw Daisy Vliegthart uut Heufddörp, de heer Harm Evert Waalkens Grunniger lid van de Twiede Kaemer, heer Anne Doornbos van Huus en Toal uut Assen en de heer Frits Speetjens van stichting Het Brabants uut Den Bosch d'r es even goed veur zitten om in een diskussie mit et pebliek et streektaelige praot van disse dag of te sluten.

Jammer, en et zal niet toevalen, mar hier hadde - achterof zien - de organisaosie ingriepen moeten want van dit hiele forum kwam hielemaole drie keer niks terechte. Uut fesoen was d'r nog een vraogsteller in de zael te vienen en perbeerde de dagveurzitter ok nog wat op gang te brengen, mar nee... dit hadde al mit al as forum warkelik niks om 'e hakken.

Konklusie

Mien persoonlike konklusie van disse lange zit: de organisaosie deur de sSr was op himzels dik veur mekeer. Et gewicht en et verscheid van de sprekers was goed. Waor as et an lag dat d'r niet meer meensken op of kwammen ('een grote internationale streektaalconferentie') wee'k vanzels ok niet, mar daordeur het disse dag niet de allure kregen die et eins wel verdiende. Awwe de organisaosie en sprekers even niet mittellen dan bleven d'r mar een man of dattig, misschien veertig as pebliek over. Een protte daorvan kommen ok nog es uut et 'eigene' van de kring van (streek)taelliefhebers. Et was dan ok een zwaore preek in een haost lege karke...

Wa'k d'r persoonlijk wiezer van wodden bin is een gevulde dat et veur de streektaelen (in Nederland) gien vuuf veur twaelf, gien twee minuten veur twaelf mar al roem nao twaelven is. Wat dichter bi'j huus, krie'k haost wat een ofkeer van ('aversie tegen') et Stellingwarfs o.e. deur et haost wat drammerige betoog van oons eigen Henk Bloemhoff, die - wel vaeker - al te makkelik et ballegien bi'j de overheden legt. Waor was Bloemhoff mit zien Schrieversronte doe de Stellingwarfse Gemienten van 't meitied de ni'je kultuurnota vaastesteld hebben waor o.e. in vaastelegd is dat de Gemienten opdrachtgever en de Schrieversronte (slechts) uitvoerder is. Haost wat grusaorig wodde keuzen veur de subsidiepot mit bi'jheurende dwangbuis. Henk mag d'r om mi'j nog wel een jaor of wat - tot zien pensioen - in geleuven blieven mar pattie meensken weten al vule langer daj' van 'zaekelike' initiatieven en inzet van de Gemienten toch warkelik gien al te hoge pette op hebben moeten. Dit gelt nog iens temeer omreden de Stellingwarfse Gemienten in die eerdernuumde kultuurnota ok zegd hebben dat ze 'op zien uterst nog ien laeste keer' mithelpen willen om et Nedersaksisch (waoronder et Stellingwarfs) onder deel III van et Haandvest te kriegen.

Bi'j slot van zaeke misschien nog een tip veur Henk: laot de onwillige Gemienten en de Perveensie as volger van dat gemientebeleid liever links liggen en perbeer et es mit taelige euregio's (zoas die vandaege ok al es uut de zael weg nuumd binnen) en dan rechtstreeks naor 'Brussel'...

Piet Bult, 25 meie 2007

Op de webstee www.stellingwarfs.nl vien ie etzelde verhael mar dan deur een aandere 'brille' bekeken.

o daisy

o daisy daisy vliegenthart
die vri'jdag in et forum zat
en die mien hatte vliegen lat

van heufddorp kwam ie naor oons toe
naor maandehof en naor manou
naor et rotanplein noordwoolde

inienend zat ie daor naost mi'j
in't vlechtwark op de vierde ri'j
want dat plakkien was nog vri'j

et oolde arfgoed koester ie
zo zee ie in et forum
en ik was in de lorum
(of kwam dat deur dat paantien thee
dat jow praot me zo wat dee)

mar krek nao de oelevlocht
van muppet stuff
was ie et vlechtwark weer ontvlocht

o daisy daisy vliegenthart
die vri'jdag in et forum zat
en die mien hatte vliegen lat

Twieduzendzeuven...

Anno twieduzendzeuven

Nao een schoffien winkeld te hebben vul ik uutput op iene van de drie baankies, die daor uutneudigend stonnen, daele. Ik zette mien ankopen op 'e grond en heurde iene van de twie manluden die naost mi'j zaten vusen te luud zeggen:

"Dat bin twie potten", wiezend naor een peer vrouwluden die innig aarmd veurbi'j leupen. Ik wol al opstaan en votlopen veur dat seksistisch gemierk, doe 'k die ere zeggen heurde:

"Now, now, Pieter, as die vrouwluden gelokkig bin mit mekere, dan is zoks toch goed!"

Pieter hadde zien duffelse jasse loskneupt, gong weer zitten en bromde:

"Et is toch zunde Hans, veur zokke mooie meiden!"

"Een schriel mannegien", concludeerde ik. Ik pakte een tedschrift uut mien tasse en dee asof ik las. Hans zien reaktie maekte mi'j ni'jsgierig. Hi'j was een forse man mit een flamboyante hoed op zien heufd. Pieter gong deur:

"Et is onnetuurlik", mokte hi'j, verongeliekt dat Hans et niet mit him iens was.

"Wat is netuurlik?", zee Hans.

"Ik hebbe een nichien dat saemenwoont mit een vrundinne. Zi'j hebben elk een kiend baord en dat gaot hiel goed. Die kleinties gaon al naor de kleuterschoele, een leuk gezinnegien".

"Dan hebben ze toch een man neudig had", zee Pieter haost triomfantelik, al was hi'j daor debet an.

"Insiminaosie!", zee Hans dreuge.

"Et wodt ja hoe langer hoe gekker", grauwde Pieter.

"Lessend las ik in de kraante, dat d'r twie mannen mit mekaander trouwden, zoks is toch niet normaal! Is dan iene van de twie et vrouwgien?", vreug hi'j zich of.

"En dan gaon ze ok nog saemen naor bedde. Ik viene dat zo smerig!", zee hi'j fel.

Hans lachte een bulderende lach. De meensken die veurbi'j leupen keken verbaasd naor de twieje.

"Vragt iene jow ooit wel iens wat jow saemen mit jow vrouw in bedde uutspeoken?", zee Hans mit twinkelende ogies. Pieter scheut overaende, kneupte zien jasse dichte en wol votlopen. Hans kreeg 'm rap bi'j de aarm en zee sussend:

"Kom op, wi'j gaon saemen een biertien pakken. Kunnen we mitien naor et voetballen kieken op de tillevisie".

Ik keek ze nao, propte et tedschrift in mien tasse en las op de veurkaante:

"Nommer twie, twieduzendzeuven".

"Twieduzendzeuven", mijmerde ik, "en ze bestaon nog altied: veuroordielen!"

Joukje

An de Lende

In de Stellingwarven is et mooi
Mar hier is 't ok mooi !

Wussen jim dat...

- Wouter Bos eerst staot te roepen dat de topsalarissen anpakt wodden moeten mar now hi'j zels zoe'n soorte baentien het vint hi'j dat et an zokke overklaste luden zels overlaoten wodden moet. Dus nog mar meer verdienen.
- De PvdA bi'jtieden ok niet meer wet waar as ze veur staon. Jammer!
- Een mooie protte sitewaosies in dit laand aorig op 'e loop binnen.
- Veertig percent in Nederland opiens niet meer veur vri'je mieningsuting is. Ze zollen dan bange wodden dat ze wel es bange wodden kunnen.
- De Nederlandse top-krimineel Holleeder veur de rechter et opiens an 't hatte kreeg. Hi'j hoefde niet op een waachtlieste veur et ziekenhuus. Geld speelt dus wel degelik een rolle.
- De grootste witwasser van de wereld een Nederlander is.
- Een grote halfwieze butenlandse student in Amerike mit twie revolvers op zien medestudenten begon te schieten omreden hi'j slecht verdregen kon dat disse now liquideerden van een betere ofkomst wezen zollen. Onverteerber...
- In de Stellingwarfse Biebel vaaste wel te staon komt dawwe gien kwaod mit kwaod vergellen moeten.
- D'r zo staorigan nog al wat meensken binnen die heur doodargeren an die grote graaiers die heur de hieltied zels et meerste toe-eigenen en dan gewoon de holing annemen dat iederiene et in Nederland wel goed hebben zol.
- De schulden bi'j de baanken geweldig oplopen en de Gemienten heur de hanen daor mooi van ofwasken.
- Dat d'r in de Stellingwarven een mooi koppeltien hatnekkige kniezebickers rondlopen.

Henk de Vries

SMS literatuurpries... *(mit de oplossing)*

De eerste Nederlandse Literatuurprijs voor een bericht in SMS-taal is uitgereikt aan de 15-jarige Nikki Allers uit Haalen. In de categorie smoesjes won de 15-jarige met het smsje: "b&iw! srroy dak 2L8 b&: b& mt mn nwe gbrde trui Rgns 8ter blyvn Hkn: mst ds 1st nr Oma, om 'm te ltn mkn!".

In Nederlandse taal: "ben ik weer! sorry dat ik te laat (to late) ben: ben met mijn nieuwe gebreide trui ergens achter blijven haken. Moest dus eerst naar oma, om hem te laten maken".

Bron: i-Telegraaf (27/5/2007)

Een parel in Gods ogen...

In Zweden, Engeland en Duitsland lopen duizenden jongeren rond met de Levensparels: als armband of in hun tas of broekzak. Deze parels blijken een goed hulpmiddel te zijn voor concentratie, bezinning en het verdiepen van je geloofsleven. Deze armband is ontworpen door bisschop Lönnebo van de Lutherse Kerk in Zweden. Hij dacht na over de tijd waarin we leven en ving signalen op van jonge mensen die duidelijk behoefte hebben aan spirituele verdieping, maar niet weten waar ze dat verlangen op kunnen richten. Lönnebo zocht naar een handvat, letterlijk en figuurlijk en zo ontstonden de Levensparels.

Het is een armband met achttien parels, ze hebben allemaal verschillende kleuren en vormen. Elke parel heeft een betekenis: stelt een levensvraag, bepaalt je bij een gedachte, kan aanleiding zijn voor een gebed. Het mooie is dat deze betekenis in het persoonlijk gebruik, in de onderlinge gesprekken verdiept wordt. De parels zeggen niet wat je moet doen, maar bepalen je bij wie je bent: een parel in Gods ogen. Ze stellen de vraag naar wat je belangrijk vindt, waar je hart naar uit gaat.

In het oog springt de grote gouden parel die begin en einde vormt van de armband: de Godsparel. Deze parel staat symbool voor de schepper van leven, brengt te binnen dat er een hand is die ons draagt. Naast de gouden parel zit de ik-parel: deze wil herinneren aan hoe mensen geschapen zijn als beelddrager van God. Er zijn twee rode parels, die gaan over liefde. Twee, want je hebt liefde te geven en er is liefde te ontvangen. Er is een zwarte parel: als beeld van de nacht, het donker, de angst of eenzaamheid die je ervaren kunt. Naast deze parel zit de parel die herinnert aan de opstanding. Deze parel brengt licht en leven, hoop en geloof. Er zijn stilteparels, er is een woestijnparel, een ontspannings- en geluksparel en ook ontbreekt de geheimenparel niet.

De armband is te bestellen via de website van de PKN en is een hulpmiddel bij meditatie. *Op de volgende bladzijde vindt u enkele gedachten bij de verschillende kralen.*

De gouden parel van God. Er is een Aanwezige die ons roept en naar ons verlangt. Er is een levensbron; begin en einde van leven. *Concentreer je op wat essentieel in je leven is.*

De parels van de stilte. We leven in een wereld vol snelheid en drukte, beweging en lawaai. Het is het goed om daaruit terug te trekken en stilte te zoeken en rust. *Doe niets, je hoeft er alleen te zijn.*

De kleine parelmoeren ik-parel. Je bent als mens kostbaar, ook al ben je beperkt en breekbaar. Je bent een parel in Gods hand. *Kijk naar jezelf in liefde.*

De witte parel van de doop. Je er mag zijn, zoals je bent. Doop staat voor het maken van een nieuwe start, een nieuw leven. Het gaat om durven loslaten en opnieuw beginnen. *Zeg ja tegen het leven en tegen jou.*

De zandkleurige woestijn-parel. Leven lijkt soms een woestijn: droog en eenzaam. De woestijn is een plaats van afwezigheid, geen water, geen groei. Het is een plaats waar je verlangt naar wat je mist. *Wat heb ik nodig om te leven?*

De blauwe parel van zorgeloosheid Denk aan de gelukkige momenten in je leven. Voel even geen moeite of geen druk. *Koester de momenten van vrede en geluk en haal ze terug in je herinnering.*

De rode parels van liefde. Liefde is het grootste geschenk, een bron van eeuwige vreugde. In liefde zijn we de gevende en de ontvangende. De eerste rode parel gaat over de liefde die je ontvangt, de liefde die tot je komt. De tweede rode parel staat voor de liefde die je door kunt geven. In het leven krijg je liefde en geef je liefde door. *Voel de warmte.*

De kleine parels van mijn geheimen Er zijn geheimen die we niet delen met anderen. Het kunnen dromen, diepste gedachten of verlangens zijn. Voor God hoeft niets verborgen te blijven; je kunt je gedachten en gevoelens delen in gebed. *Spreek je in stilte uit.*

De zwarte parel van de nacht. De donkere momenten van het leven gaan over bang zijn, twijfel en angst. Het gaat over schaduwkanten van het leven. Je voelt je soms door God verlaten. God ziet je tranen, hoort je schreeuw. *Voel het donker op weg naar het licht.*

De witte parel van opstanding. Deze parel is met de zwarte parel verbonden. Het is de parel van de hoop. Deze parel wijst op mogelijkheden in het midden van problemen. Soms tegen beter weten in. Laat de hoop niet los. *Verlang naar het licht.*

De gouden parel van God. Steeds weer keren we terug tot God die groter is dan alles.

Taeltuun

Vuuf wat minder bekende woorden uut
et Stellingwarfs Woordeboek:

ansulen	1. langzaam naderen: lopend, fietsend of schaatsend 2. voortdurend langzaam en stuntelig glijden op de schaats
antiplof	massieve banden
antjaantelen	voortdurend zeuren
antonten	slordig dichtnaaien
anvallig	1. vriendelijk en lief, liefallig 2. gezegd van de leeftijd waarop men het onder 1. is 3. gezegd van grond waar gewas gemakkelijk opschiet

In 1 Kronieken 7:21 "...de inhiemse bevolking
van Gat..."

Dat 'inhiems' kent et Woordeboek wel, gien
'uuthiems'.
uutheems = butenlaans = vremd

Een butenlaans volk is dan ok per definitie
vremd volk! Now moe'we nog zien te vienen as
mit dat 'butenlaans' iene buten Nederland,
Frieslaand of de Stellingwarven bedoeld wodt.
We daenken, et laeste want d'r lopt hier hiel wat
vremd volk rond...

butenlaander = 1. buitenlander, vreemdeling: niet -
Nederlander 2. iemand die van buiten de Stellingwerfse
regio daar is komen wonen

Waaromme niet...?

Leviticus 18:22 **le meugen
et bedde niet dielen mit een
man zoas mit een vrouw,
dat is gruwelik.**

dielen = 1. in delen splitsen 2. verdelen 3.
een deling uitvoeren (van een getal)

Ra, ra, reer...

Waaromme zol in et
Haandwoordeboek twie keer et
lemma 'anvelope' staon...?

Staank veur stank...

Uut et Stellingwarfs Haandwoordeboek:

staank zie: stank
mar dan toch wel:
bezinestaank = benzinestank
staankhoorn = 1. fluitenkruid 2. grootbloemmuur
staankvri'j = zonder stinkerij
staankwottel = fluitekruid

en kiek es bi'j:
stank = stank
en dan dus:
stankhoorn = zie: staankhoorn (*hiet ok zo in et Stellingwarver plaanteboek*)
mar dan opiens weer wel:
kattestank = onaangename lucht die door het verblijf van één of meer katten is
ontstaan

Zomerzonne...

Zomerzonne (diel 1)

“Now wil ik joe dit wel even veurôllen, dizze zomer zal ‘t anders verlopen as verleden jaor.”

“En hoe zol dat dan wel zo anders worden,” is de vraoge die Kees an zien vrouwe Marie stelt.

“Dat za-k joe vertellen. Moei-j hier ies kieken. Hier, in dizze uitgaonskraante. Het stiet barstensvol mit biezunderheden die a-j kunnen bekieken en mit net zoveule evenementen. En daor wil ik dit jaor now ies en. Weet ie nog wel,” gung ze verder, “weet ie nog wel dat wi-j verleden jaor een uitgaonslieste hadden op-esteld.”

“En wat stond daor dan wel op,” onderbreuk Kees eur.

“Moe-j lustern. De Kamperuidaegen, de tunen van Mien Ruys, het striekiezer museum, de vlindertuun, ja nog veule meer, o ja, het radiomuseum was er toen ook nog bi-j, en wat is er van trechte ekeumen...niks. Elemaole niks. Meneer had altied wat. Altied wat anders an de slief. Olde rommel a-j genoeg ezien. Stoelematters en musse-aoksters ook en bi-j et zien van een spinnewiel gung joe de griezal al over de rôgge. En dan dat geslenter en dan die braderiën, o, daor had meneer toch zoe’n hekel an.

Weet ie nog wat ie zeden, braderie, braderie, ja, braoderi-je zu-j bedoelen en eer ik het in de gaeten had zette ie ‘t gat al op de fietse en omtied lag de braodworst en karbonade op ‘t aanrecht.”

“En wat was daor dan mis mit. Ie emm- er maar lekker van eten, en die dag waren wi-j maar weer op een smaekelijke maniere kwiet. En vlak bi-j de waarken, wat wi-j now nog meer.”

“Zo is ‘t maar net. Vlak bi-j de waarken. ‘t Was mi-j allemaole goed, maar dit jaor giet et anders. Ik wil ook wel ies aargens naor toe. Veur a-j ‘t weten kan ‘t niet meer en dan em-m wi-j naargens wat van mit ekregen. Hier!!! Hier is de kraante en now zeuk ie maar ies uut wat joe goed toeliect. As wi-j et op de fietse ofkunnen is mi-j ‘t ook goed en anders pakken wi-j de auto. Veur een dagtocht gaon wi-j naor een reisbureau.”

“Wat zeg ie? Reisbureau?”

“Jawel eur. Docht ik ‘t niet, ie euren alleen maar het leste. Ik zee, dat ie now zelf maar ies moeten uitknobbeln wat wi-j dit jaor in de vekaansieperiode gaon doen. Ja, zeg maar niks, ik wete ook wel dat een rondtie Beulaeker en de Blokzieligerdiek de meui-jte weerd bin, maar ik zegge joe nog ies weer, ik wil wat anders beleven. Dan spreek ie ook nog ies een meense, a-j de mond los doen temeeste. En dan gaon wi-j aargens op een terras een koppie kôfie drinken en dan nemen wi-j er een lekkere appeltaartpunte bi-j.”

Kees kek wat bedakenkelijk. “Now, ik wil niet veule zeggen maar het liekt mi-j beter dat wi-j de thermoskanne mit kôffie zelf maar mitnemen en ie snieden dan maar een stôk van joe’n eigen gebakken appeltaart of want die smak naargens lekkerder. Dat em-m wi-j dan maar mooi verdiend docht ik zo, maar ik zal now doen wat ie zeggen,” en mitien pakt hi-j de uitgaonskraante en legt die uutgespreid veur um op de taofel.

Marie kek over zien skolder mee en wes verschillende attracties an.

“Tjonge, jonge, er stiet nogal wat in, maar wat docht ie van de moerasroute achter Wannepervene, ik heb euren zeggen dat het daor een mooi stukkie naature is...of hier, het dri-jorgel-museum in De Wiek. Dri-jorgels, daor ol ie toch zo van en dan gaon wi-j ook nog een dag naor de Weerribben. Kano-en en fietsen of een rondvaart of een museumbezoek aargens. Keuze genoeg en dan...”

”Ja, en dan nemen wi-j de thermoskanne mee, en een kladder mit stute en niet te vergeten de appeltaartpunte.” Griet worde er aoste kribbig van. “En wanneer et regent of er stiet een batse wiend, wat doen wi-j dan?”

“O ja, dit wil ik er ook nog bi-j zeggen: IJs en Weder dienende want as de zonne as een ploerte an de locht stiet en de thermometer meer as 25 graoden angef, dan blieden wi-j bi-j de waarken. As er wat wiend stiet ook. Dan moeten wi-j in d’aarfst maar ies weer kieken. Dan is ’t ook mooi, mit mooie bladties en zo.”

”Ik eure et wel weer” zucht Griet en grep de kraante van de taofel.

“Waarveur zetten ze dit dan allemaole in de kraante!!! Om volk te kriegen en niet aandere. As alle meensen net zo bin as ie-je dan kunnen ze de boel wel sluten en die lui, die vri-jwilligers, die alle evenementen organiseren die em-m dan allemaole vri-j of. Dan gebeurt er ook niks meer. Dan is et een dooie boel. Maar now zit et zo mannegie, wanneer de omstandigheden goed bin-n wat betreft de gezondheid, dan gao-k alleen. Eb ie dat goed eurt, dan gao-k alleen.!!!”

De kraante wordt bi-j de aandre kraanten en reclames in de kraantebak esmeten. De daegelijkse waarkz’mheden vraogen de andacht weer.

Waar ze naor toe gaon? En gaon ze wel weg? Ie euren er nog van.

(*) Bi-j de waarken = vlak bij huis.

Femmy Woltman-Groen, Giethoorn

(In et juli-nommer kuwwe lezen hoe as dit oflopt)

Bejaord en thuus

Et kloostertaofeltien
mit de vier zorgies
zien rookgerei
hi’j kon niet zonder
de grote glaezen kaaste
mit al et oolde diggelgoed
mos d'r ok mit henne

de zwaore leren leesstoel
de beide staonde laampen
de eterstaofel mit vier stoelen
de eigen kraantebak
de oolde husiestonne
de kolekit vol bloemen
de foto's van de kiender

...

Mar et kon niet en 't moch niet
et paste niet in vier bi’j drieje

...

Ze zitten now dan wel te plak
mar nog lang niet naor ‘t zin.

Cryptische omskrievingen van plaasnamen:

- 1 Noa de bomen
- 2 Het bin dissenden niet
- 3 Kapot fruit
- 4 Puut / Zak
- 5 Ulten oaverstek
- 6 Klein riviertien
- 7 WC veur poezen
- 8 Heel goed
- 9 Vee-older met bouwland
- 10 Vee-older die niet kaal is
- 11 Misselijk makende plase
- 12 Mensen van dichtebi-j

Corry Overmars, Hasselt

(Oplossing onderan de ‘Kotte fulieton’)

Dichtwark...

De file...

Vlug-vlug vlug en dan...**File...**
de schrik van ied're chauffeur
Veul minse drèje d'r kèi van deur!
Want d'r is dan gén vort en ok gén terug
En kalmte of vakantielol verdwient dan vlug
Hier leerde één ding van:
dè's teminste te hope...
Duk bereikt de mins veul meer gewoon mi te lope!

Chris Kerkhoff (in et Kuuks)

Meesterwerk...

het werk stelt niet al te veel voor
het zijn de reeds beroemde wezens
die zorgen voor de schone schijn
brengen het grijze werk tot leven
gekliekt tot decorum in een hoek
voorzien van champagne en sigaar

stil sta ik ze aan te gapen
heb slechts één wens
ach was ik één van hen

Piet Bult

Zingende bomen...

Weej' wat de bomen zongen
doe ze wiegden in de wiend
over jaoren die vergongen
of een tied die eerst begint
lieties van die veule dingen
die aj' mooi en aorig vienen

Van de zonne in vere lanen
van de voegels in et woold
van de zee en zuderstranen
en van plakgies, waarm, vertrouwd
lieties zaachte as moederhanen
waor aj' zoveule van holen

Lieties en vassies, vaege as dromen
in een wonderlike tael
van kebooters, elfies, trollen
in een laand van pracht en praol
zachies wiegt de wiend de bomen
en heur oold en mooi verhaal

*vertaeld deur Jannie D.
vrij naor Jac. v/d Ster*

Leve...

As ge echt zo hád motte leve
Zóas op 't gedachtenispréntje
nao owwen dood
ow léve zal worre beschreve.
Dan kan ik oe di wel op 'n briefke geve.
nee, zo hádde echt nie kunne leve!

Chris Kerkhoff (in et Kuuks)

Liturgisch Werkboek (voor Justitiepastores) 129

Gief alle reumte an de liefde
Daorin wort God oens almaar nao.
Vergief et kwaod an wie joe griede.
De liefde dut gien minsen skao,
Ze zal de dood nog overleeven,
Gien waoter dat er vuur verzwelgd.
In lot oens ok betrokken bleeven
Tot alle angst is eut edelgd.

Oe zal een mins ooit overleeven?
Wat moet ie an mit ieuwigeid?
Duur liefde wort et oens egeeven
Niet an de dood of teed ewijd.
Want wie vandaage kan beminnen
Dinkt niet 'oe zal et wezen dan'
Et wort een ieuwig nijd beginnen
Tot et vorgeod gebeuren kan.

Vertaoling: Marrie Hoekstra (in et Urkers)

Haiku...

Hi'j wol meerstal niet
Zi'j wol iedere dag wel
Appels en peren.

pb

Deurdaenkerties

Als de leerling leren wil
hoeft de leraar weinig te doen
Als de leerling niet leren wil
kan de leraar weinig doen

De handen van de bedreven pianist
liggen na zijn dood net zo stil
als van degene die van hem niet wist

Meet succes niet alleen aan prestatie,
dan heeft prestatie meer succes

Een vrager draagt niet
Een drager vraagt niet

Een mens in nood is alleen
Na zijn dood zijn anderen samen

Soms kan de blinde beter
de ziende begeleiden
dan de ziende de blinde

Zaaigoed komt wellicht
Onkruid allicht

Einte Slootstra

Een eigenaardig virus...

Soms kan een vraoge, "bin ie d'r niet iene van Maandag?" oe weer ies tot naodenken zetten. Toen mi-j et lest weer evraogd werde, herinnerde ik mi-j de geruchten over de stambome die d'r mos wezen van mien vaders kante, de Maandag familie. Een neve van mi-j was ooit ies samen met een gezamenlijke ome - jaoren geleden - op zeuk ewest naor onze ofkomst. Angezien ik jaoren achteran hobbele, d'r zat een generatie verschil tussen mi-j en disse neve, bleef et allent bi-j een paar gegevens die de ronde deden. Dat wi-j oorspronkelijk uut Duutslan kwamen en et begos arns eind 1600.

Naormaote ik older worde, wor ik ook ni-jsgieriger. Ik eb in mien familiekring rond evraogd, mar niemand wust waor de gegevens ebleven waren. Jammer. Toen scheut mi-j te binnen dat er, toen ik nog klein was, ooit ies een meneer Maandag, afkomstig uut een plekkie niet zo varre bi-j ons vandaon, bi-j on thuus ewest was veur informatie over de familie Maandag. Tillefoonboek erbi-j en et adres op'ezöcht. D'r woonde d'r nog iene met die name. Brief eschreven en dagelijks vol verwachting uut'ekeken naor de post.

Afijn, et bleek de goeie Maandag niet te wezen, mar disse vriendelijke meneer beantwoorde mien brief wel en vermeldde dat degene die ik em-m mos inmiddels verhuusd was en ad zien adres bi-jevoegd. Nog een keer de stoute schoenen ane 'trökken en een brief naor dat adres eschreven. Al snel kreeg ik bericht trugge en tot mien grote vreugde ook nog informatie van mien tak van de stambome. En toen kreeg ik last van een eigenaardig virus. Et genealogievirus. A-j daor mee besmet worn, ei-j een probleem, want meestal raak ie et niet weer kwiet.

Nou bliekt da-k niet de ienigste bin in de familie. Mien oldeste breur ef d'r last van en ook nog een nichie. Wi-j speuren internet met alle mögelijke zeukmachines of. Wi-j wisselen alle evönden en gekregen informatie met mekare uut.

En via email e-k al heel wat contacten met de name Maandag, of daormee verbönden. Vien ie weer wat biezönders, dan email of stuur ie det weer naor mekare deur. Warkelijk, et is net iene grote familie. De eerste gevönden gegevens bin van Joes (Johannes) Montag die in ongeveer 1640 geboren möt wezen. Et schient dat ei-j met zien zeune Leopold - die wi-j veurlopig opa Leopold neumen - uut Küllstedt, Duutslan, naor Nederland ekomen is. Op ien of andere meniere is Leopold in Hummelo bliieven steken. Warschijnlijk deurdat Garritje Hoegen op zien weg kwam, waormee in 1697 etrouwd is en samen een aanzienlijk gezin esticht em-m. Elf kienders. Zo gaot de name Montag varder as Maandag deur de tied. Allerlei variaties an met meegetrouwde namen komen veur, waaronder: Ratelband en Joling. Verschillende verhalen doen de ronde. Ook heel veul tragedies bin d'r zo deur de tied hén. En et schient dat d'r nog heel veule öm uut en op te zeuken is.

Een paar maond geleden zag ik al speurende op Internet, dat er een boek over Küllstedt was en eschreven deur iene; Wolfgang Montag. Een verwiezing naor onze herkomst? Een var familielid? Ik eb et boek besteld en inmiddels ekregen. D'r staot van alles in over de geschiedenis van Küllstedt, olde foto's en zelfs de name Montag komt regelmatig veur. Al lezende bekreup mi-j een eigenaardig geveul, et veulde et een beetien as thuuskomen.

Doortje Stam-Maandag, Belt-Schutsloot

Kotte fulieton

Wat veurof gong: Vrouw Bakker hadde et kaortien uut de supermark mitneumen mit mien vraoge om een peer ure hulpe bi'j et hemmel- en nettiesholen van mien huus. Zi'j en heur dochter kommen vandaege veur de eerste keer langes..... loop ik zo in mien onderbokse en allierend een t-shirtien an naor de deure.

"Goeiemorgen; now, daor biwwen dan" lacht vrouw Bakker mi'j toe...

"Now, kiek es an. Komme d'r mar in. Let nog mar even niet op mi'j want ik bin nog niet al te wakker. Waoj'm eerst ok een paantien koffie mitdrinken?" Et hallegien bi'j de veurdeure was an de kleine kaante veur drie man dat ik docht ik laot ze d'r eerst mar in kommen en dan kan 'k wel even mit Anneke voesken.

"Now, et schikte Anneke vandemorgen ok wel even om te helpen dat die he'k drekt mar mitneumen. Ik zegge tegen oons Anneke, ik zegge "we moe'n mar even goed begin maeken en dan kan de volgende keer iene van oons beidend et allierend vaeks wel of."

Doe de beide vrouwluden de jassen an de kapstok ophongen hadden, vrouw Bakker et kammegien even weer vlogge deur 't haor hullen hadde en ze de kaemer in kwammen dri'jde ik mi'j naor heur omme en zag zonder da'k de brille al op 'e neuze zet hadde, twee hiele kreeze vrouwluden staon. Doe 'k op Anneke toeleup wo'k heur haost as vanzels wel as een oolde kunde, drie wangetuties geven mar kreeg et nog krek op 'e tied veur 't benul dat zoks in dit geval eins niet zo heurt. Ik kon de ogen niet van heur ofholen doe 'k heur een haand gaf en mi'jzels veurstelde.

"En ik bin Anneke," zee et maegien "mar dat haj' al begrepen zeker. Moeke vertelt vaeks te pas en onpas hoe as 't zit, dat ik daenk daj' alles al haost van mi'j weten, is 't niet?"

"Now dat vaalt wel wat toe heur. Ze het neffens mi'j allierend nog mar zegd daj' Anneke hieten, daj' iewig studeren en daj' verrekte haandig mit een stofdoek wezen kunnen. En veural dat laeste heur ie niet zo vaeke meer vandaege-de-dag. Al je aandere kunnen daor za'k gaondeweg wel aachterkommen, bin 'k bange. Ik moet mi'j trouwens schaemen da'k d'r nog zo bi'jlope. Jim zullen wel daenken..."

"Now ik bin wel wat wend heur. In mien studenteflettien in de stad daor lopt morgens ok vanalles deur de gangen en pattie nog vule slimmer as jow now. En mien moeke gefd d'r ok niks omme, hen, moeke?"

"Och kiend, ik hebbe al zovule zien en mitmaekt. Hool mi'j d'r mar over op."

"Now, jim moej'm hier zels mar wat redden. Daor staot de koffie op 't lochien en in iene van de kassies vienen jim wel een peer koppies. Loop ik even naor boven en struup een broek an." Doe 'k de trappe in 't hallegien opleup heurde ik Anneke nog krek zachies tegen heur moeke zeggen

"'t Liekt mi'j zo wel een aorig mannegien en et welkom was ok niet verkeerd. Hier zuwwe nog wel es wat beleven kunnen..."

(Gaot aandere maond veerder...)

Oplossing cryptische plaasnamen:

1. Achterbos, 2. Anderen, 3. Appelscha, 4. Baal, 5. Balk, 6. Beek, 7. Katzand,
8. Best, 9. Boerakker, 10. Boerhaar, 11. Braakhoek, 12. Buren.

Corry Overmars, Hasselt

Winterreise

*"Ma'k jim een cyclus van zwaarmoedige gedichten heuren laoten?
Ik vien ze mooier as alle aandere en bin d'r wis van dat jim ze ok hiel aorig vienen zullen."*

Iene van de hoogtepunten uut de meziek-literatuur die deur de jaoren et meerste indrok maekt het is de cyclus van 24 gedichten

Winterreise

van Wilhelm Müller (1794-1827), op meziek zet deur Franz Schubert (1797-1828)

Veurige maonden hawwe de eerste riegel van de 24 gedichten. Disse keer et achttiende vas.

Der stürmische Morgen

Wie hat der Sturm zerrissen
Des Himmels graues Kleid!
Die Wolkenfetzen flattern
Umher im matten Streit.

Und rote Feuerflammen
Zieh'n zwischen ihnen hin;
Das nenn' ich einen Morgen
So recht nach meinem Sinn!

Mein Herz sieht an dem Himmel
Gemalt sein eig'nes Bild
Es ist nichts als der Winter,
Der Winter kalt und wild!

De roezemoezige morgen

Hoe het de storm et grauwe klieid
van de hemel toch verscheurd!
De wolkenfladden flodderen
omme in een laanterig gevecht.

En rooie vlammen vuur
schieten tussen heur deur;
dat nuum ik now een morgen
die recht dot an mien stemming!

Mien hatte zicht an de hemel
zien weerscheide schilderd
et is alliend mar winter,
de winter koold en wild!

Aanderemaond in disse riegel: Misleiding (Täuschung)

De Stellingwarver Biebel

Een protte woorden die in oonze Stellingwarfse Biebel veurkommen, daor staot in et Woordeboek (*sporadisch*) achter. Daormit wodt de stelling dat Stellingwarvers niet zo slim an de karke weren/binnen nog es bevestigd.

Holen we oons altied an et prachtige Stellingwarfs Woordeboek van Henk Bloemhoff...?

Wel zovule meugelik mar... nee, ok weer niet altied.

Vanwegens de klaank en et beeld in bi'jglieks: staank veur daank, hewwe staank mar mooi zo laoten wiels et eins stank wezen moet. *Alhoewel, kiek nog es in de Taeltuun...*

Jiezus vie'we een woord van niks en heuren et tegenwoordig ok gienertied zo zeggen. Wij holen et dan ok 'gewoon' op Jezus en doen et diskeer ok niet neffens et Woordeboek.

Hiele oolde woorden en begrippen in et Stellingwarfs kun nog zo mooi wezen mar vaeke ok onbruukber. Wat te daenken van bi'jglieks: "een zaandwinkel hebben" (pas overleden / begraven zijn). Zoks kuj' toch niet bruken in een fesoenlik boek as de Biebel?

Aandersomme komt ok veur in bi'jglieks 'kleurriek' (en ok: klaankriek) dat niet in et Woordeboek veurkomt mar dawwe wel bruken. D'r bin trouwens een hiele protte van dit soorte 'gevuulwoorden' die as niet in et Woordeboek staon mar die wij wel bruken omreden et oons niet drekt as verkeerd veurkomt en omreden et omschrieven van zoe'n gevuul vaeke een onleesber gehiel oplevert, al hielemaole in kotte zinnen zoas bi'jglieks in de Psalms. "Et was een kleurriek schouwspel" of "bespeul klaankrieke instermenten". Perbeer die mar es mit haost liekevule woorden en etzelde leesritme te omschrieven. Een schilder'je kan neffens oons wel kleurriek wezen, en toch niet al te bont (veelkleurig) deur et gebruik van niet een protte kleuren.

Tja, en zo daenken we ok wel es dawwe een ni'j Stellingwarfs woord maekt hebben zoas 'kliederwaegen' (huifkar) en dan bliekt dat opiens toch al in et prachtige Woordeboek te bestaon! Et woord '(op) kommenwegen' (in aantocht, onderweg, in de maak) kwawwe wel tegen in et Haandwoordeboek mar niet in De Dikke, kreklik as et woord 'kompeneren' (1. samenstellen, 2. (muziek) schrijven, toonzetten). 'Konkereensie' (konkereren wel) en 'kopschudden' staot ok niet in De Dikke, wel in et Haandwoordeboek. Dat 'kopschudden' kennen wij trouwens ok as 'bossen', en dat kwawwe wel tegen mit de verwiezing naor 'bossemi'jen' mar niet as 'kopschudden' (wodt/wodde vaeke (deur kiender) daon as ze tegen de slaop an binnen/weren). Et zol oons gien ni'j doen as de woordeboekemaeker ok es een woord van oons overneumen het of nog es overnemt. En waaromme ok niet...

Now, bi'j'm weer hielemaole bi'jpraot mit wawwe tussen et gewone wark deur, daon hebben en an 't doen binnen.

Tot de aandere maond mar weer.

f&p

**Een leven nao dit leven is grif een fantastisch
bedaenksel om de dood minder arg te maeken**

Wi'j' reageren op disse stelling of wi'j' aanders wat An de liende hangen...? Dat kan in 't Nederlaans, et Fries of – bi'j' veurkeur – in 't Stellingwarfs. Veur de aorighied mag et vanzels ok nog wel es wat een aander taeltien wezen. Et gebruik van niet-Stellingwarfse bi'jdregen wodt trouwens wel een betien in de haand holen. Opsturen naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Et archief van dit maondblad kuj' vienen op www.stellingwerfs-eigen.nl

Aj' dit blattien niet meer in je aemelbusse hebben willen of weej' nog iene die 't misschien ok (graeg) lezen wil, doe dan mar even een berichien naor info@stellingwerfs-eigen.nl

Et is de bedoeling dat iederiene die wat te schrieven het (een appatte tekening of foto mag ok), dat opsturen kan (in Word-fermaat) en dat et dan zonder vorm van redaktie altied en zonder korrektie(*) plaetst wodt. Altied, wil in dit geval zeggen, ja altied, behalven as et bi'jglikeks vluken, schellen, raozen, tieren of dat soorte van rarighied is zoas dat in de daegelikse ommegang mit mekeer ok niet gebruikelik is. Mar et moet - an de aandere kaante - wel wat lieden kunnen... Een betien reklame, bi'jglikeks je eigenmaekte sjem anpriezen of je bedrief gewoon es in de kiekerd zetten, kan ok mar et moet vanzels niet alliend een adverteensieblad wodden.

() Aj' liever hebben dat de roegste schrieffouten d'r even uuthaeld wodden dan moej' dat even angeven.*

Et is de bedoeling dat alleman kaant-en-klaore stokken of stökkies opstuurt. Et ienige wat de redaktie d'r an dot is et in- en annenneer plakken, wat deengies in rebrieken bi'jenneer zetten, et iedere maond as aemel rondsturen en et as archief op internet beweren en daor ok beschikber maeken om een nommer naor je toe haelen te kunnen (downloaden) as een dokement in DOC- en PDF-fermaat. De voertael is Stellingwarfs (vanzels) mar Fries, een stökkien Nederlaans of een aandere - veur oons - leesber taeltien mag ok wel een keer. As et mar wel raekvlakken het mit wat d'r op tael- of kultuurgebied leeft in Stellingwarf.

PAS OP: Iederiene stuurt veur 100% eigen verantwoordelikhied wark in..! Dat gelt liekewel inhooldelik as veural ok mit et oge op auteursrechten...! De redaktie/uitgever nemt hier gienertied verantwoording veur mar schoeft die deur naor de instuurder. De grootte van een dokement het binnen roeme greenzen, gien beparking.

Mittenneer en veurenneer

* Aende *